

1884-2004

ΣΧΟΛΗ

ΜΟΝΙΜΩΝ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

120 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ

Αντιστράτηγος ε.α. Χρήστος Σ.Φωτόπουλος
Επίτιμος Γενικός Επιθεωρητής Στρατού

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις 9 Απριλίου του τρέχοντος έτους συμπληρώνεται 120 ακριβώς χρόνια από την ημερομηνία υπογραφής του πρώτου ιδρυτικού Νόμου του «Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου», το οποίο έκοτε, για συγκεκριμένους λόγους, δεν λειτούργησε συνεχώς, αλλά κατά τις εξής τρεις (3) χρονικές περιόδους:

- Α΄ Περίοδος: 1884-1889: ως «Προπαρασκευαστικόν Υπαξιωματικών Σχολείον».
- Β΄ Περίοδος: 1925-1934: ως «Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών».
- Γ΄ Περίοδος: 1949-2004 ως «Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών» και στη συνέχεια ως «Σχολή Μόνιμων Υπαξιωματικών».

Η καθορισθείσα από την ίδρυση του Σχολείου αποστολή ήταν και παραμένει μία και μόνη:

«Η κατάλληλη εκπαίδευση, μόρφωση και αγωγή ιδιωτών νέων, ώστε να καθίστανται καθ' όλα ικανοί προς κατάταξη στο στράτευμα ως Εθελοντές ή Μόνιμοι Υπαξιωματικοί (Λοχίες και Δεκανείς)».

Και στις τρεις περιόδους της λειτουργίας της η Σχολή, με υψηλό αίσθημα ευθύνης, κατέβαλε και συνεχώς καταβάλλει κοπιώδεις προσπάθειες, για να εκπληρώσει επάξια τον τόσο σοβαρό ρόλο της, παρά τις κατά

Τρίκαλα: Σχολή Μόνιμων Υπαξιωματικών
1975-2004 (Φωτ. αρχείο ΣΜΥ).

καιρούς αντιξοότητες και δυσκολίες που αντιμετώπισε.

Τιμώντας έτσι τη φεινή ιστορική επέτειο των 120 ετών της Σχολής Μόνιμων Υπαξιωματικών, θα παραθέσω στη συνέχεια, πολύ περιληπτικά, όλα τα ενδιαφέροντα,

αλλά και χρήσιμα, στοιχεία για τη λειτουργία και το έργο της από την εποχή της (πρώτης) ίδρυσής της μέχρι και σήμερα.

Τη σύντομη δε αυτή εργασία μου αφιερώνω με ευλάβεια στη μνήμη των πεσόντων αποφοίτων της (Αξιωματικών, Ανθυπασιπιστών και Υπαξιωματικών) κατά την εκτέλεση του καθήκοντος στον πόλεμο και την ειρήνη.

Τέλος, διευκρινίζεται εδώ ότι τα παρατιθέμενα στοιχεία προέρχονται αποκλειστικά και μόνον από σχολαστική ιστορική έρευνα τριών (3) περίπου ετών στις μέχρι σήμερα σωζόμενες αρχειακές πηγές και από δημοσιεύματα της σημειούμενης, στο τέλος, βιβλιογραφίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από την εποχή του πρώτου Κυβερνήτη της «Ελληνικής Πολιτείας» Ιωάννη Καποδίστρια (1828-1831) και μέχρι την πρωθυπουργία του Χαριλάου Τρικούπη (1882-1885, 1886-1890 και 1892-1893) δε λειτούργησε άλλο παραγωγικό σχολείο Αξιωματικών ή Υπαξιωματικών, εκτός από το Στρατιωτικό Σχολείο Ευελπίδων (ΣΣΕ), οι ολιγάριθμοι απόφοιτοι του οποίου σταδιοδρόμησαν, κατά το πλείστον, στα «Επιστημονικά» Όπλα (Πυροβολικό και Μηχανικό), με συνέπεια την υποβάθμιση των άλλων Όπλων (Πεζικού και Ιππικού), αφού τα στελέχη τους προέρχονταν κυρίως από Ανθυπασιπιστές και Υπαξιωματικούς του στρατεύματος.

Οι κυβερνήσεις του Χαριλάου Τρικούπη, στη συνεχή και άοκνη προσπάθειά τους για την ανασυγκρότηση των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας και την ποιοτική βελτίωση των στελεχών (Αξιωματικών και Υπαξιωματικών) του Στρατού, σταδιακά έλαβαν, εκτός των άλλων, μια σειρά νομο-

Χαρίλαος Τρικούπης (1832-1896).
Πρωθυπουργός της Ελλάδας 1882-1885, 1886-1890 και 1892-1893.
(Φωτ. Εγκυκλοπαίδεια «Υδρία»).

θετικών μέτρων για τη συγκρότηση και λειτουργία των εξής νέων τότε στρατιωτικών παραγωγικών Σχολείων:

- Του «**Στρατιωτικού Σχολείου Υπαξιωματικών**» (ΣΣΥ), με έναρξη λειτουργίας τον Ιούνιο του 1882, για την, μετά από πολλαπλές εισαγωγικές εξετάσεις, δωρεάν τριετή φοίτηση Εθελοντών Υπαξιωματικών και προβιβασμό τους, ύστερα από ευδόκιμη αποφοίτησή τους, σε Ανθυπασιπιστές και αργότερα σε Ανθυπολοχαγούς-των Όπλων του Πεζικού και του Ιππικού, καθώς και του Οικονομικού Σώματος.

- Του «**Προπαρασκευαστικού Σχολείου Εφέδρων Αξιωματικών**» (ΠΣΕΑ), με έναρξη λειτουργίας το Μάρτιο του 1888, για την κατόπιν επιλογή και επί ένα έτος εκπαίδευση κατάλληλων μορφωμένων κληρωτών στρατιωτών διαφόρων Σωμάτων (Μονάδων) και των τεσσάρων (4) Όπλων του Στρατού, οι οποίοι, μετά την αποφοίτησή τους και ανάλογα με την επίδοσή τους στο Σχολείο θα ονομάζονταν Έφεδροι Ανθυπολοχαγοί ή Λοχίες του Σώματος από το οποίο προέρχονταν. Και

- Του «**Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου**» (ΠΥΣ), με έναρξη λειτουργίας τον Ιούλιο του 1884, για τη φοίτηση, ύστερα από εισαγωγικές εξετάσεις, ιδιωτών νέων, οι οποίοι μετά από δωρεάν ευδόκιμη φοίτηση δύο (2) ετών

θα κατατάσσονταν στον ενεργό στρατό ως Υπαξιωματικοί (ανάλογα με την επίδοσή τους ως Λοχίες ή και Δεκανείς) με υποχρέωση τεσσάρων (4) ετών στρατιωτικής υπηρεσίας και όχι εθελουσίας.

Και τα τρία εκείνα στρατιωτικά παραγωγικά Σχολεία ιδρύθηκαν και λειτούργησαν κανονικά και σύμφωνα με τους ιδρυτικούς τους νόμους του Κράτους, η δε λειτουργία τους συνετέλεσε πράγματι στην ποιοτική, αλλά και ποσοτική, βελτίωση των στελεχών του στρατεύματος.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε ένα πολύ σύντομο ιστορικό οδοιπορικό του «Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου» (1884-1889) και των διαδόχων εκείνου Σχολών, δηλαδή της «Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών» (1925-1934) και της «Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών» (1949-2004), όπως προοδευτικά εξελίχθηκαν από το 1884 μέχρι τη φετινή 120^η επέτειό τους. Στο τέλος επίσης αυτού του σύντομου οδοιπορικού θα προσθέσουμε και ελάχιστα, αλλά ενδιαφέροντα, στοιχεία από τη λειτουργία και το έργο και των άλλων δύο Στρατιωτικών Παραγωγικών Σχολείων Αξιωματικών που ιδρύθηκαν μέσα στη ίδια δεκαετία (1882-1888).

ΤΟ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΝ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ (ΠΥΣ) 1884-1889

Από την περίοδο του Ιερού Αγώνα υπέρ της Ανεξαρτησίας (1821-1829) και μέχρι το 1884 οι υπαξιωματικοί του στρατεύματος προέρχονταν, σχεδόν στο σύνολό τους, από κληρωτούς ή εθελοντές (στρατιώτες, δεκανείς και λοχίες) με διαδοχικές ανακατατάξεις, όπως καθόριζε ο εκάστοτε ισχύων νόμος «Περί Στρατολογίας» και οι συναφείς με το Σώμα των Ανθυπασπιστών και των Υπαξιωματικών Νόμοι του Κράτους. Η στοιχειώδης επαγγελματική εκπαίδευσή τους, που ήταν συνήθως σύντομη, πραγματοποιείτο σε στρατιωτικά σχολεία υπαξιωματικών,

που συγκροτούνταν και λειτουργούσαν κατά κανόνα με μέριμνα και ευθύνη των Σωμάτων (Συνταγμάτων-Ταγμάτων) των τεσσάρων (4) Όπλων του Στρατού της εποχής εκείνης. Μία από τις σοβαρές συνέπειες της μακροχρόνιας εκείνης κατάστασης ήταν το χαμηλό ποιοτικό επίπεδο που παρατηρείτο στα κατώτερα στελέχη του Στρατού.

Στις αρχές του 1884, η κυβέρνηση του Χαριλάου Τρικούπη, στην προσπάθειά της, όπως αναφέραμε, για ποιοτική βελτίωση των στελεχών του στρατεύματος, αποφάσισε και νομοθέτησε, εκτός των άλλων, και την ίδρυση του πρώτου στην ιστορία του Ελληνικού Στρατού ιδιαίτερου κεντρικού «Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου», με δύο σαφείς επιδιώξεις:

- Πρώτον, τη δημιουργία, ύστερα από συστηματική εκπαίδευση και αγωγή ιδιωτών νέων, καταλλήλων υπαξιωματικών με την επιβαλλόμενη για το βαθμό τους, αλλά και για την παραπέρα εξέλιξή τους, επαγγελματική κατάρτιση, στρατιωτική αγωγή και γενική μόρφωση.
- Δεύτερον, την ύπαρξη ικανών υπαξιωματικών (Επιλοχιών και Λοχιών) για εισαγωγή, έπειτα από εξετάσεις, στο πριν από δύο (2) χρόνια (1882) συγκροτηθέν και λειτουργούν στην Αθήνα “Στρατιωτικόν Σχολείον Υπαξιωματικών”.

Με αυτές τις ευοίωνες προοπτικές, αλλά και προσδοκίες, συγκροτήθηκε στην πόλη της Κέρκυρας, το καλοκαίρι του 1884, το νέο παραγωγικό Σχολείο Υπαξιωματικών, με διοικητή τον Ταγματάρχη Πεζικού Θεμιστοκλή Δούκα (ΣΣΕ/1864).

Μετά την οργάνωση του Σχολείου και την παράλληλη έκδοση των απαραίτητων Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων, διενεργήθηκαν οι πρώτες εισαγωγικές εξετάσεις κατά Νομό της τότε Ελληνικής επικράτειας και η πρώτη σειρά από 187 επιτυχόντες “Στρατιώτες Μαθητές” (αυτός ήταν ο επίσημος τίτλος τους)

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. 148

1884

(Σελ. 699—702)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 18 Ἀπριλίου

Α' ΚΑΙ Β' ΜΕΡΟΣ ΣΕΛ. 185—188

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α' ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ
Νόμος ΑΡΟΖ'. Περί συστάσεως προπαρασκευαστικού υπαξιωματικών σχολείου 1
ΜΕΡΟΣ Β'. ΕΥΤΕΛΕΣΤΙΚΑ
 Περί διεργασίμου της έσωτερικῆς υπηρεσίας του Υπουργείου των Ἐκπαιδευτικῶν κλπ. 2
 Περί ἐπιτάσεως τῶν ὡς ἀπολογιστῶν ὑποφερῶν κατωτέρων οικονομικῶν βιβλιοφάνων τοῦ πολεμ. ναυτικῆς 3
 Περί προποσίσεως τοῦ σχολίου τῆς πόλεως Χαλκίδος 4

ΜΕΡΟΣ Α' ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ

Περί συστάσεως προπαρασκευαστικῶν υπαξιωματικῶν σχολείων. (1)

Νόμος ΑΡΟΖ'

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐψηφίσθημεν ἡμετέρας μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀποφασίσθημεν καὶ διατάσσωμεν:

Ἄρθρον 1.

Συστήσεται προπαρασκευαστικῶν υπαξιωματικῶν σχολείων, οὗ σκοπὸς εἶναι ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδεσις νέων ἱεραιμένων νὰ ἀσκηθῶσι τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, οἷσιν, καταρτιζόμενοι ἐν αὐτῷ, θέλουσιν κατατάττεισθαι εἰς τὰ διάφορα ὄπλα ἢ σώματα τοῦ στρατοῦ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ λοχίου.

Ἄρθρον 2.

Ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου τούτου ἐριθέται εἰς 240 κατ' ἀνώτατον ὄρον, κατὰ τὸ πρῶτον δὲ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἔτος, δὲν δύνανται νὰ καταταχθῶσιν ἐν αὐτῷ πλείονες τῶν ἱκανῶν εἰκοσι μαθητῶν.

Ἄρθρον 3.

Ἐν τῷ προπαρασκευαστικῷ σχολεῖῳ κατατάσσονται μόνον πολῖται Ἕλληνες

1) Ὅταν εἰς ἰσχυροποιήσονται εἰς τὰ μαθητὰ τῶν ἀρρένων, ὡς ἄγοντες ἡλικίαν οὐχ ἑλάσσονα τῶν 16 ἔτων ἢ μείζονα τῶν 18 συμπληρωμένων.

2) Ἐχόντες διεγνωρῆν ἀνεπίτελλον ἀρμοδίας πιστοποιουμένων.
 3) Κριθίντες σωματικῶς ἱκανοὶ πρὸς κατὰταξιν.
 4) Καταρτιμένοι τὰς ἐπιτελεστέας διὰ Β. διατάγματος γλώττης.

Ἄρθρον 4.

Ἐκ τῶν ἰσόντων τὰ πρὸς κατὰταξιν εἰς τὸ σχολεῖον προσόντα νέοι προτιμῶνται μέχρι τοῦ ἡμίσιου τοῦ ἀριθμοῦ τὰ τέσσαρα τῶν στρατιωτικῶν καὶ μετὰ ταῦτα τὰ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄρθρον 5.

Οἱ κατατασσόμενοι νέοι εἰς τὸ σχολεῖον φέρουσιν τὸν τίτλον τοῦ στρατιώτου μαθητοῦ καὶ διατίθενται στρατιωτικῶς ἄκμαθόντες δι' ἀποδοχῆς στρατιώτου τοῦ πρώτου καὶ τὴν κανονισθεσομένην διὰ Β. διατάγματος ἐπιχορήγησιν πρὸς βελτίωσιν τοῦ συστήτου.

Ἄρθρον 6.

Ἡ ἐν τῷ σχολεῖῳ ἐκπαίδεσις διακρίθῃ εἰς δύο διδάσκονται δὲ ἐν ἑκαστῇ τῶν δύο τάξεων αὐτοῦ, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Υπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἰσχυροποιήσονται προγράμματα, τὰ διὰ Β. διατάγματος ἐπιτελεστέα μαθήματα.

Ἄρθρον 7.

Οἱ στρατιωτικὸι μαθηταὶ προδιβάζονται ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν, ἐὰν ἐπιτελεσθέντες ἐπ' ἀπάντων τῶν διδασκόντων εἰς αὐτοῦς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους μαθημάτων, λέξωσι δὲ ἅπαντα ὅμοιοι τοῖς ἀρχαῖοις τὸν βαθμὸν ἀκαθῶς.

Ἄρθρον 8.

Οἱ ἀριθμοὶ τῆς ἀξίης τῶν ἐν τῷ σχολεῖῳ διδασκόμενων μαθητῶν

Ο ἰδρυτικὸς νόμος τοῦ Προπαρασκευαστικοῦ Υπαξιωματικῶν Σχολείου

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ 9

παρουσιάστηκε στο Σχολείο (σ.σ Κέρκυρα) στις 10 Οκτωβρίου του 1884, για να αρχίσει αμέσως το Σχολικό Έτος 1884-1885.

Η διεξαγωγή, ωστόσο, των εισιτήριων εξετάσεων σε διαφορετικές πόλεις (κυρίως έδρες Νομών), σε ζητήματα που επέλεγαν οι κατά τόπους τριμελείς Επιτροπές Αξιωματικών από τα εξεταστέα μαθήματα¹ και που καθόριζε η Προκήρυξη του σχετικού Διαγωνισμού, που ήταν πράγματι υποτυπώδης, καθώς ακόμη και η μη καθιέρωση ευθύς εξ αρχής ενός κατώτατου, έστω, ενδεικτικού ορίου γραμματικών γνώσεων αποτέλεσαν, κατά τον γράφοντα, δύο σοβαρές αδυναμίες του όλου συστήματος εισόδου μαθητών στο Σχολείο. Έτσι, το πολύ χαμηλό κατά τεκμήριο επίπεδο γνώσεων των κατ' έτος εισερχομένων Στρατιωτών Μαθητών στο Σχολείο δεν ανταποκρινόταν επ' ουδενί στις αυξημένες πράγματι απαιτήσεις των διδασκομένων στρατιωτικών μαθημάτων και αυτών της γενικής μόρφωσης. Επόμενο λοιπόν ήταν να μη αποδώσει το Σχολείο από την αρχή τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, παρά την προσπάθεια βελτίωσης της κατάστασης με την καθιέρωση, μετά τρία (3) χρόνια, της υποχρεωτικής υποβολής, από μέρους των υποψηφίων νέων, Απολυτηρίου του Σχολαρχείου².

Εκείνα ακριβώς τα μη ικανοποιητικά αποτελέσματα, μη αποκλεισμένων όμως και άλλων σοβαρότερων αιτιάσεων, οδήγησαν στην, έπειτα από πέντε (5) χρόνων δράση, κατάργηση και διάλυση του Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου το καλοκαίρι του 1889, αμέσως μετά την αποφοίτηση και ονομασία της τέταρτης και τελευταίας σειράς Υπαξιωματικών. Ωστόσο, κατά την ολιγόχρονη λειτουργία του, αποφοίτησαν από αυτό σε τέσσερις σειρές 534 συνολικά

Υπαξιωματικοί (Λοχίες και Δεκανείς), αρκετοί από τους οποίους εξελίχθηκαν αργότερα σε Αξιωματικούς με ιδιαίτερη δράση στην ειρήνη και τον πόλεμο, όπως ο Υποστράτηγος Δημήτριος Διαλέτης, ο Συνταγματάρχης Πεζικού Νικόλαος Σουμπασιάκος κ.ά. Ακόμη, οι περισσότεροι από αυτούς έλαβαν μέρος, είτε αρχικά ως Υπαξιωματικοί, είτε αργότερα ως Αξιωματικοί, στους περισσότερους πολέμους από τον "ατυχή" Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 και μετά.

Σήμερα, τέλος, πολύ μακριά, χρονικά, από τα γεγονότα, τις αντιλήψεις και τις επιρροές της εποχής του Χαριλάου Τρικούπη, μπορεί κάποιος, εκτιμώντας με την επιβαλλόμενη αμεροληψία και αντικειμενικότητα τις υπάρχουσες αρχαικές πηγές, να διατυπώσει τη σωστή, κατά τον γράφοντα, άποψη ότι χάθηκε τότε μια πραγματική ευκαιρία να θεμελιωθεί πάνω σε στέρεες και μόνιμες βάσεις ένα αποδοτικό κεντρικό παραγωγικό Σχολείο, το οποίο ασφαλώς πολλά θα είχε να προσφέρει στο Σώμα των Υπαξιωματικών, αλλά και γενικότερα στον Ελληνικό Στρατό.

**Βαθμοφόρος
μαθητής ΠΥΣ
1884 - 1889**
(Σκίτσο υπό κ.Γιάννη
Μυλωνά).

¹ Ανάγνωση, Γραφή και οι 4 Πράξεις της Αριθμητικής.

² «Σχολαρχείον» ή «Ελληνικόν Σχολείον» ήταν μέχρι το 1929 η ενδιάμεση βαθμίδα μεταξύ της Στοιχειώδους (Δημοτικής) και Μέσης Εκπαίδευσης και περιλάμβανε διετή ή τριετή κύκλο μαθημάτων.

Παλαιό Φρούριο. Μερική άποψη - Αρχές 20^{ου} αιώνα.

Συλλογή Αναγνωστικής Εταιρείας Κέρκυρας - Αντιγραφή φωτογράφων Αδελφών Κόκκαλη.

Διακρίνονται οι αγγλικοί στρατώνες και το Παλάτι των Προνοητών (το ψηλότερο) με τα γύρω κτίρια. Από τα εικονιζόμενα υπάρχουν οι Αγγλικοί στρατώνες και ερειπωμένο το κτίριο της Γραμματείας.

Οι στρατώνες του Σχολείου στην Κέρκυρα κατά τις δύο περιόδους (Α΄ & Β΄) της λειτουργίας του.
(φωτ. Ν. Πακίτη: «Το Παλαιό Φρούριο της Κέρκυρας», 1992).

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ (ΠΣΥ) 1925-1934

Μεταξύ των ετών 1889 και 1925, δηλαδή επί 36 ολόκληρα χρόνια, δε λειτούργησε κάποιο παραγωγικό Σχολείο Υπαξιωματικών, για το Σώμα των οποίων ψηφίζονταν και ίσχυαν κατά χρονικά διαστήματα διάφοροι Νόμοι του Κράτους. Στην ίδια χρονική περίοδο έλαβαν χώρα στην Ελλάδα πολλά και συνταρακτικά πολιτικοστρατιωτικά γεγονότα, με θλιβερή δυστυχώς κατάληξη την τραγωδία της Μικρασιατικής Καταστροφής του 1922. Αυτή είχε ως αναπόφευκτη συνέπεια την εξ ανάγκης μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα χιλιάδων Ελλήνων προσφύγων, με όλες τις συνακόλουθες επώδυνες επιπτώσεις για το Ελληνικό Κράτος.

Τρία ακριβώς χρόνια μετά την «Επανάσταση του 1922», η μη Κοινοβουλευτική Κυβέρνηση του Αντιστρατήγου Θεόδωρου Πάγκαλου (1925-1926), στη σοβαρή προσπάθειά της να προστατεύσει και, κυρίως, να αποκαταστήσει έναν ικανό αριθμό ανήλικων ορφανών προσφυγούλων και παιδιών θυμάτων πολέμου,

που είχαν βρει άσυλο σε ορφανοτροφεία και οικοτροφεία της χώρας, αποφάσισε (φθινόπωρο του 1925) να νομοθετήσει την ταχεία συγκρότηση τριών (3) αρχικά **«Στρατιωτικών Οικοτροφείων»**. Έτσι, το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου εξέδωσε το πρώτο Νομοθετικό Διάταγμά της για την οργάνωση και άμεση, κατά το δυνατόν, λειτουργία:

- Δύο (2) Στρατιωτικών Οικοτροφείων Τεχνιτών (ένα στην Αθήνα και ένα στη Θεσσαλονίκη) και

- Ενός (1) Στρατιωτικού Οικοτροφείου Υπαξιωματικών στην Κεφαλονιά, με συνολική δύναμη 200-300 μαθητών το καθένα, για τη μόρφωση των αναγκαιούντων στο στράτευμα **«μονίμων τεχνιτών και μονίμων υπαξιωματικών»** από ορφανόπαιδα -έπειτα από δήλωσή τους- των ορφανοτροφείων και οικοτροφείων του Κράτους. Ως ημερομηνία δε έναρξης της λειτουργίας τους όριζε την 1^η Μαρτίου του 1926 και τη διάρκεια φοίτησης των μαθητών σε πέντε (5) έτη. Το ίδιο επίσης Διάταγμα συνοδεύεται από Εγκύκλιο Διαταγή του Γενικού Επιτελείου Στρατού, με την οποία δίνο-

**Αντισπράττης
Θεόδωρος
Πάγκαλος.
Πρωθυπουργός
1925 - 1926.**
(φωτ. «Ιστορία του
Ελληνικού έθνους»
τόμος ΙΕ)

νταν οι απαραίτητες οδηγίες για την όσο το δυνατόν ταχεία και άρτια συγκρότηση και οργάνωση των τριών νέων στρατιωτικών Ιδρυμάτων.

Στη συνέχεια θα παρατεθούν τα πλέον ενδιαφέροντα στοιχεία μόνο για την οργάνωση και λειτουργία του «Στρατιωτικού Οικοτροφείου Υπαξιωματικών Κεφαλληνίας», του οποίου η έδρα, με Προεδρικό Διάταγμα της 17^{ης} Φεβρουαρίου του 1926, μεταφέρθηκε οριστικά στην πόλη της Κερκύρας και στον παλιό Στρατόνα του άλλοτε «Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου» (1884-1889), όπου και λειτούργησε συνεχώς μέχρι και το 1934, υπαγόμενη αρχικά στην VIII^η Μεραρχία Πεζικού (Ιωάννινα) και αργότερα απ'ευθείας στο Υπουργείο των Στρατιωτικών.

Το καλοκαίρι του 1926 και ενώ είχε αρχίσει η εκπαίδευση των πρώτων Στρατιωτών Μαθητών, το «Στρατιωτικό Οικοτροφείο Κέρκυρας», μετονομάστηκε οριστικά πλέον σε «Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών», με το Προεδρικό Διάταγμα της 19^{ης} Ιουνίου του 1926. Λίγους μήνες δε αργότερα τέθηκε σε ισχύ και ο

Οργανισμός της, που κυρώθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα της 29^{ης} Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου.

Η παντελής όμως έλλειψη των Αρχείων, τόσο του Υπουργείου των Στρατιωτικών (σ.σ του ΓΕΣ) της εποχής του Μεσοπολέμου, όσο και της τότε Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών δεν επέτρεψε, παρά τη καταβληθείσα προσπάθεια, τη συγκέντρωση και καταγραφή ούτε γενικών καν πληροφοριών για τη λειτουργία και το έργο της Σχολής. Έτσι, θα περιοριστούμε, κατ' ανάγκη, μόνο στο Αρχείο των Εφημερίδων της Κυβέρνησης και των υπαρχουσών σήμερα Εγκυκλίων Διαταγών του Υπουργείου των Στρατιωτικών. Χωρίζοντας, λοιπόν, κάπως αυθαίρετα, ολόκληρο το χρόνο λειτουργίας της «Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών» (1925-1934) σε δύο περιόδους μπορούμε να αναφέρουμε σε γενικές γραμμές τα ακόλουθα:

Περίοδος 1925-1929

Τα ελάχιστα στοιχεία για αυτήν την περίοδο προέρχονται από τα αρχικά Προεδρικά Διατάγματα και την πρώτη Εγκύκλιο Διαταγή του ΓΕΣ και είναι τα εξής:

- Ως αρχική δύναμη σε αξιωματικούς της Σχολής (στην Κεφαλονιά) καθορίστηκε: 1 Ταγματάρχης ως Διοικητής, 1 Λοχαγός Πυροβολικού, 1 Υπολοχαγός Πεζικού, 1 Ανθυπολοχαγός Πεζικού και 1 Ανθυπολοχαγός Διαχειριστής. Ως πρώτος δε Διοικητής επελέγη ο Ταγματάρχης Πεζικού Γεώργιος Μάργαρης (πρώην διδάσκαλος μονιμοποιηθείς από Έφεδρος Αξιωματικός).

- Για τις ανάγκες εκπαίδευσής και εσωτερικής υπηρεσίας της Σχολής θα επιλέγοντο ανά ένας (1) Αξιωματικός για εκατό (100) το πολύ μαθητές και κατάλληλοι εγγράμματοι Υπαξιωματικοί, ένας (1) ανά 50 μαθητές.

• Οι μαθητές θα ήταν ηλικίας 14-17 ετών και θα ορκίζονταν με τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους.

• Εκτός από τους ορφανόπαιδες, θα μπορούσαν να γίνουν δεκτοί στη Σχολή και οποιοδήποτε επιθυμούντες νέοι της ίδιας ηλικίας (Προεδρικό Διάταγμα της 18^{ης} Σεπτεμβρίου του 1926)³.

• Η πενταετής εκπαίδευση μπορούσε να περιοριστεί, υπό προϋποθέσεις, μέχρι τα τρία (3) έτη.

• Οι δαπάνες εκπαίδευσης και συντήρησης των μαθητών θα βάρυναν εξ ολοκλήρου το δημόσιο, οι δε μαθητές θα λάμβαναν επιπλέον δύο (2) δραχμών ημερήσιο επίδομα. Και

• Με την αποφοίτησή τους οι νέοι Υπαξιωματικοί θα αναλάμβαναν την υποχρέωση έξι (6) ετών υπηρεσίας στο στράτευμα.

Εκτιμάται ότι από το 1926 μέχρι το 1930 η Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών λειτούργησε με ένα κατά προσέγγιση αριθμό Στρατιωτών Μαθητών, ο οποίος δεν πρέπει να υπερέβαινε τους 300-400 νέους, χωρισμένους πιθανόν σε δύο τμήματα. Το μόνο τεκμήριο για αυτήν την εκτίμηση είναι οι τρεις (3) σειρές εξελθόντων Υπαξιωματικών αυτής της κατηγορίας κατά τα έτη 1929, 1930 και 1932.

Περίοδος 1929-1934

Η περίοδος αυτή άρχισε, κατά κάποιο τρόπο, με την έκδοση του υπ' αριθμ. 4322/1929 Νόμου «Περί Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών και Στρατιωτικής Σχολής Τεχνιτών», ο οποίος και επικύρωσε το (δεύτερο) Νομοθετικό Διάταγμα (σ.σ. του 1926) για τη Σχολή. Καίτοι ο Νόμος εκείνος δεν περιλάμβανε ουσιαστικές τροποποιήσεις

σε σχέση με τα προηγούμενα Νομοθετικά Διατάγματα, εκτός αυτής περί βαθμού εξόδου από τη Σχολή (Δεκαετής και μετά τρίμηνο προαγωγή σε Λοχίες) και αυτής της καθιέρωσης ευεργετημάτων για κάποιες κατηγορίες υποψηφίων νέων, εντούτοις με το περιεχόμενο της Προκήρυξης του πρώτου διαγωνισμού εισαγωγής Στρατιωτών Μαθητών, που εκδόθηκε το έτος 1930 και μετά το Νόμο, αναβαθμιζόταν θεαματικά η Σχολή.

Πιο συγκεκριμένα, εκείνη η προκήρυξη καθιέρωνε για όλους ανεξαρτήτως τους υποψηφίους μαθητές:

• Απολυτήριο Γ΄ Τάξης Ελληνικού Σχολείου (σ.σ Σχολαρχείου) ή ενδεικτικό της Β΄ Τάξης εξαταξίου Γυμνασίου.

• Δοκιμασία στη Σωματική Αγωγή (συγκεκριμένα αγωνίσματα).

• Έγγραφο εισιτήριο διαγωνισμό στα μαθήματα: Ελληνικά, Πρακτική Αριθμητική, Πρακτική Γεωμετρία, Ιστορία και Γεωγραφία.

• Διεξαγωγή των γραπτών εξετάσεων ταυτόχρονα στις έδρες στρατιωτικών Μονάδων (Συνταγμάτων κ.λπ.) σε 12 πόλεις της χώρας, σε θέματα που θα έστελνε το ΓΕΣ, η δε διόρθωση των γραπτών θα γινόταν στην Αθήνα από ενιαίες κεντρικές επιτροπές

• Ζετή φοίτηση στη Σχολή (Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεις) και δετή υποχρεωτική υπηρεσία στο στράτευμα των απόφοιτων Υπαξιωματικών στους οποίους παρεχόταν επίσης η δυνατότητα συμμετοχής στο διαγωνισμό προς εισαγωγή στη «Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών», σύμφωνα προς το Νόμο της Σχολής αυτής, οπότε θα εξέρχονταν από αυτήν Ανθυπολοχαγοί.

Έδινε τέλος ποσοστιαία αναλογία, για τον ολικό αριθμό θέσεων, στις εξής τρεις (3) κατηγορίες υποψηφίων μαθητών ηλικίας 16-19

³ Απόφαση της νέας τότε μη Κοινοβουλευτικής Κυβέρνησης του Αντιστρατήγου Γεωργίου Κονδύλη, που ανέτρεψε την προηγούμενη.

ετών: Νέοι από κρατικά ορφανοτροφεία και οικοτροφεία, νέοι από λοιπά κρατικά φιλανθρωπικά ιδρύματα και λοιποί ιδιώτες νέοι.

Σύμφωνα με την παραπάνω Προκήρυξη διενεργήθηκαν οι εισιτήριες εξετάσεις -πρώτη φορά κατά τη Β' περίοδο (1925-1934)- για το Σχολικό Έτος 1930-1931, στις οποίες πέτυχαν 122 υποψήφιοι που εισήλθαν στη Σχολή την 25^η Σεπτεμβρίου του 1930.

Δύο χρόνια μετά το Νόμο (4322) του 1929 δημοσιεύτηκε ο υπ' αριθμ. 5125/1931 παρόμοιος «Περί Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών», ο οποίος, αφού καταργούσε όλους τους προγενέστερους, νομιμοποιούσε, κατά κάποιο τρόπο, τις ουσιαστικές καινοτομίες που καθιέρωνε η Προκήρυξη Διαγωνισμού του 1930. Έτσι, η Σχολή, αναβαθμισθείσα, έλαβε τελικά πλέον τη λειτουργική μορφή που άρμοζε στη σοβαρή αποστολή της.

Περί το τέλος του 1932 και ενώ δεν είχε προκηρυχτεί διαγωνισμός για εκείνον το χρόνο, το Υπουργείο των Στρατιωτικών εξέδωσε διαταγή με την οποίαν όριζε ότι για το επόμενο Σχολικό Έτος (1933-1934) δε θα προκηρυσσόταν διαγωνισμός για τρεις Σχολές (Στρατιωτική Ιατρική, Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών και Στρατιωτική Σχολή Τεχνιτών) «λόγω συμπληρώσεως των προβλεπομένων θέσεων». Εκείνη τη ματαίωση του εισιτηρίου διαγωνισμού ακολούθησε, δυστυχώς, ο υπ' αριθμ. 5820/1933 Νόμος,⁴ ο οποίος (άρθρο 14^ο) καταργούσε τη Σχολή.

Κατ' αυτόν λοιπόν τον άδοξο, θα λέγαμε, τρόπο διαλύθηκε στο τέλος Ιουνίου του 1934, για δεύτερη φορά στην ιστο-

Στρατιώτες Μαθητές της ΠΣΥ 1926 - 1934
(φωτ. αρχείο Υππγυ ε.α. Νικολάου Λύτη)

ρία της, η Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών, αυτή όμως τη φορά για διαφορετικούς λόγους απ' ό,τι κατά την πρώτη περίοδο της λειτουργίας της (1884-1889). Μέχρι τότε είχαν εξέλθει συνολικά και σε τρεις (3) τουλάχιστον σειρές 422 Εθελοντές (κατά το νόμο) Υπαξιωματικοί (Δεκανείς και έπειτα από ένα τρίμηνο Λοχίες) σε έναν αριθμό 1336 προβλεπομένων⁵ συνολικά θέσεων, δηλαδή το 1/3 περίπου των Εθελοντών Λοχιών του Ελληνικού Στρατού.

⁴ «Περί Στελέχους Εφεδρων Αξιωματικών και καταργήσεως της Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών».

⁵ Νόμος υπ' αριθμ. 5162/14 Ιουλίου 1931.

Ατυχώς για την Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών, η λειτουργία της κατά τη Β΄ Περίοδο (1925-1934) συνέπεσε με μια μακροχρόνια και σοβαρότατη πολιτικοστρατιωτική αστάθεια στο εσωτερικό της χώρας, με τις γνωστές σε όλους δυσμενείς επιπτώσεις στην ιστορική πορεία του Ελληνικού Έθνους. Αν, μετά από την περιστασιακή και εσπευσμένη αρχική συγκρότησή της (1925), που κάλυψε μια πράγματι επιτακτική ανάγκη, είχαν μελετηθεί, πάντα κατά τον γράφοντα, όλες κυρίως οι προϋποθέσεις της οργάνωσης και της λειτουργίας της σε σχέση με το στενά συνδεδεμένο με αυτήν ιδιότυπο θέμα των “Εθελοντών Υπαξιωματικών” της εποχής εκείνης και τις εκάστοτε προβλεπόμενες οργανικές θέσεις τους, όπως επίσης και με τις οικονομικές δυνατότητες της χώρας, ίσως η Σχολή να είχε καλύτερη τύχη και πρόοδο, που πράγματι της άξιζαν, αφού η προσφορά της στον Ελληνικό Στρατό θα ήταν και συνεχής και ωφέλιμη. Κάτι τέτοιο πιθανόν να μη το επέστρεψαν και οι συχνές ανατροπές ή αλλαγές των τότε Κοινοβουλευτικών και μη Ελληνικών Κυβερνήσεων, σύνθηες εξ άλλου φαινόμενο του κατά καιρούς μη ομαλού πολιτικού βίου αυτού του τόπου. Σ’ αυτήν όμως την περίπτωση, ας μην αποκλείσουμε και την επιρροή ή παρέμβαση - κυρίως αρνητική- και άλλων στρατιωτικών και μη παραγόντων.

Τέλος τα αρχικά δύο (2) “Στρατιωτικά Οικοτροφεία Τεχνιτών”, συμπτυχθέντα από την αρχή σε ένα με τον οριστικό τίτλο “Στρατιωτική Σχολή Τεχνιτών”, λειτούργησε συνεχώς -εκτός της περιόδου 1933-1935- συνεχώς μέχρι το 1937 στην Θεσσαλονίκη μέχρι το 1940 για την κατάρτιση στρατιωτών τεχνιτών διαφόρων ειδικοτήτων του Στρατού.

Η ΣΧΟΛΗ ΜΟΝΙΜΩΝ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ (ΣΜΥ) 1949-2004

Από το 1934 που έπαψε να λειτουργεί η Προπαρασκευαστική Σχολή Υπαξιωματικών

μέχρι και το 1949 δε φαίνεται να δημιουργήθηκαν, ειδικότερα μετά το 1940, κατάλληλες συνθήκες ή προϋποθέσεις για την επανασυγκρότηση εκείνης ή παρόμοιας Σχολής, λόγω κυρίως της συμμετοχής της χώρας στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και των οδυνηρών περιπετειών που τον ακολούθησαν.

Στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1940 και λίγο χρόνο μετά την Απελευθέρωση της πατρίδας από τα ξένα στρατεύματα, η από την εποχή της τριπλής Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης (1941-1944) αναπτυσσόμενη εμφύλια ιδεολογική αντιπαράθεση στο εσωτερικό της χώρας συνεχίστηκε πιο έντονη, για να καταλήξει στις αιματηρές πολεμικές επιχειρήσεις Ανταρτοπολέμου της τετραετίας 1946-1949. Απότοκος της επικρατούσας τότε κρίσιμης πολεμικής κατάστασης ήταν και η από μέρους της

**Στρατάρχης Αλέξανδρος Παπάγος,
Αρχιστράτηγος 1949-1951.
Αρχείο ΓΕΣ/7ο ΕΓ/5 (Στρατιωτική Επιθεώρηση).**

Αντιστράτηγος Κοσμάς Γεώργιος
Αρχηγός ΓΕΣ 1949-1951.
(Φωτ. Αρχείο ΔΙΣ/ΓΕΣ).

Πολιτείας δημιουργία Παιδοπόλεων σε διάφορες περιοχές, μακριά από τις επικίνδυνες ζώνες των επιχειρήσεων, για να βρουν ασφαλές καταφύγιο, όπως και μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, ανήλικα παιδιά, αθώα θύματα εκείνου του καταστροφικού ανορθόδοξου πολέμου μεταξύ Στρατού και Ανταρτικών τμημάτων.

Στις αρχές Νοεμβρίου του 1949 και δύο μόλις μήνες μετά τον τερματισμό εκείνων των πολεμικών επιχειρήσεων, ο τότε Αρχηγός του ΓΕΣ Αντιστράτηγος Γεώργιος Κοσμάς, με τη συγκατάθεση ασφαλώς της Κυβέρνησης και του Αρχιστρατήγου Αλεξάνδρου Παπάγου, γνωστοποίησε με Γενική Διαταγή του την απόφαση για την εκ νέου λειτουργία, με τον ίδιο τίτλο, της μέχρι το 1934 “Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών”, για διετή φοίτηση 800-1000 καταλλήλων και επιθυμούντων νέων από ορφανοτροφεία, παιδονπόλεις και παραμεθόριες περιοχές της χώρας. Η επιλογή για φοίτηση θα γινόταν από επιτροπή με πρόεδρο τον μόλις τότε διορισθέντα πρώτο Διοικητή της Σχολής,

Συνταγματάρχη Ιππικού-Τεθωρακισμένων Κωνσταντίνο Βλάχο (ΣΣΕ 1919) για τους οικότροφους των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και από αντίστοιχες επιτροπές των Μεγάλων Μονάδων (σ.σ Σχηματισμών) για τις παραμεθόριες περιοχές. Οι υποψήφιοι έπρεπε να είναι ηλικίας 17-18 ετών και να έχουν απολυτήριο Ε ή ΣΤ΄ τάξεως Δημοτικού Σχολείου.

Με έδρα την Πάτρα (στρατώνες πρώην 12^{ου} Συντάγματος Πεζικού και τότε Κέντρον Εκπαιδεύσεως Νεοσυλλέκτων), που ορίστηκε μετά από πρόταση του Διοικητή της Σχολής, άρχισε με ταχύτατους ρυθμούς η εκ νέου συγκρότηση και οργάνωση της Σχολής, ενώ παράλληλα επιλέγονταν από τις ορισθείσες επιτροπές οι πρώτοι μέλλοντες μαθητές της, οι οποίοι και έγιναν δεκτοί στις 27 Ιανουαρίου του 1950. Λίγους μήνες αργότερα, ο Στρατάρχης Αλέξανδρος Παπάγος,

έπειτα από μια εντυπωσιακή επιθεώρησή του στη νεοσύστατη τότε Σχολή, εξέδωσε Γενική Διαταγή (7 Ιουλίου του 1950), με την οποία την μετονόμαζε σε «Σχολήν Μόνιμων Υπαξιωματικών» (ΣΜΥ), τίτλο που διατηρεί μέχρι σήμερα και που νομιμοποιήθηκε λίγο αργότερα με τον υπ΄ αριθμ. 1891/1951 Νόμο, τροποποιητικών του 5125/1931 (σ.σ αντικαταστάθηκε αργότερα και αυτός από το υπ΄ αριθμ. 2579/1953 Νομοθετικό Διάταγμα), ο οποίος καθιέρωσε την εισαγωγή στη Σχολή και επιθυμούντων νέων από διάφορες περιοχές της χώρας.

Βαθμοφόρος
Μαθητής της ΣΜΥ
1949-1985
(Σκίτσο υπό κ.Γιάννη Μυλωνά)

Στις 6 Δεκεμβρίου του 1951 και έπειτα

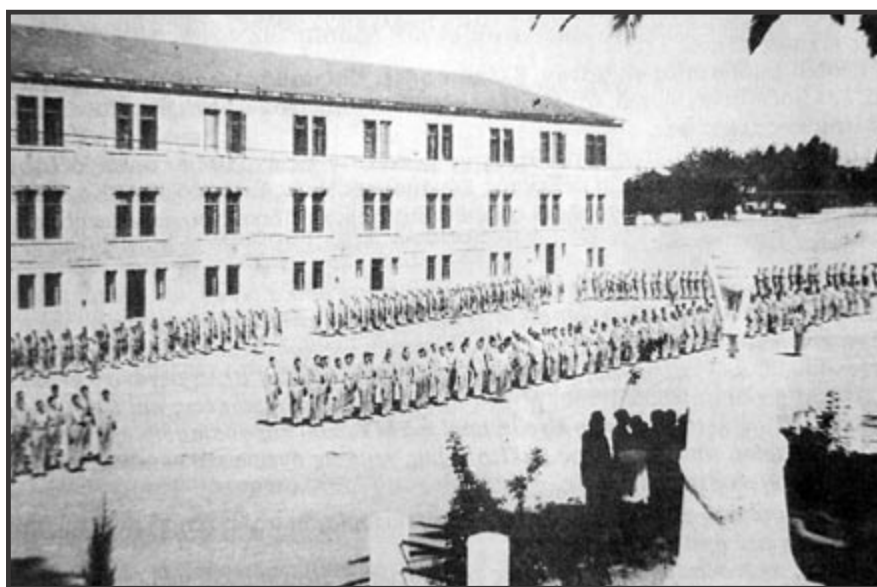
Το πρώτο έμβλημα της Σχολής
1949-1971

από δύο περίπου ετών εντατική εκπαίδευση ονομάστηκαν, με Απόφαση του Υπουργού Εθνικής Αμύνης, Εθελοντές Δεκαεπείς 388 Μαθητές της πρώτης μεταπολεμικής σειράς αποφοίτων Υπαξιωματικών, οι οποίοι και κατατάχθηκαν αμέσως μετά στο στράτευμα.

Από τότε που η Σχολή άνοιξε για τρίτη φορά στην ιστορία της τις πύλες της, για να καλύψει μια άκρως επιτακτική κοινωνική ανάγκη της ταραγμένης εκείνης εποχής, μέχρι σήμερα έχει περάσει μισός και

πλέον αιώνας αδιατάρακτης ειρήνης και συνεχούς προόδου για την Πατρίδα και τις Ένοπλες Δυνάμεις της. Στο μεγάλο αυτό χρονικό διάστημα η Σχολή, ως το μοναδικό φυτώριο των κατωτέρων στελεχών του Ελληνικού Στρατού, ακολούθησε με σταθερά βήματα μια αξιοθαύμαστη ανοδική πορεία, για να φθάσει, με συνεχείς αγώνες, στη σημερινή ζηλευτή θέση της ανάμεσα στις Ανώτερες Στρατιωτικές Παραγωγικές Σχολές Υπαξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Αυτή ακριβώς η σημαντική επιτυχία της οφείλεται αποκλειστικά και μόνον στο αδιάλειπτο ενδιαφέρον της Ηγεσίας του Στρατού και στις αδιάκοπες και εντατικές προσπάθειες, τόσο του εκάστοτε διοικητικού, εκπαιδευτικού και διδακτικού προσωπικού της, όσο και των Μαθητών της -όλων των εποχών- για συνεχή αναβάθμιση και ποιοτική βελτίωσή τους.

Υπόψη ότι στην ίδια χρονική περίοδο και ειδικότερα από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 και μετά σταμάτησε προοδευτικά η προέλευση των υποψήφιων μαθητών από τα φιλανθρωπικά ιδρύματα.

Η Σχολή
Μονίμων
Υπαξιωματικών
στην Πάτρα.
(Φωτ. Αρχείο
ΣΜΥ).

Η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών άλλαξε κατά καιρούς τόπους λειτουργίας, προτού να καταλήξει στο σημερινό εντυπωσιακό Στρατόπεδο της στα Τρίκαλα της Θεσσαλίας. Έτσι, χρονολογικά λειτούργησε στις εξής πόλεις:

- 1949-1953 : Πάτρα (πρώην στρατώνες του 12^{ου} Συντάγματος Πεζικού)
- 1953-1957 : Σύρος (στρατόπεδο της Σχολής Εφέδρων Αξιωματικών)
- 1957-1975 : Σάμος (πρώην στρατώνες του 18^{ου} Τάγματος Πεζικού Σάμου)
- 1975-2004 : Τρίκαλα (πρώην στρατώνες του 5^{ου} Συντάγματος Πεζικού)

Υπόψη ότι σε όλες τις παραπάνω πόλεις που λειτούργησε η Σχολή άφησε στους κατοίκους τους τις καλύτερες εντυπώσεις και αναμνήσεις.

Στα τριάντα (30) περίπου χρόνια που η Σχολή λειτουργεί συνεχώς στα Τρίκαλα έγιναν κατά καιρούς αρκετές προσθήκες και σοβαρές βελτιώσεις στο κτιριακό συγκρότημα του Στρατοπέδου της, ώστε σήμερα να ικανοποιεί κατά το δυνατόν τις πολλαπλές ανάγκες και δραστηριότητες της.

Η συνεχής ανοδική πορεία της Σχολής οφείλεται κυρίως στην καθιέρωση, από το 1955, της διεξαγωγής κατ' έτος εισιτηρίων εξετάσεων⁶, ενώ παράλληλα και προοδευτικά αυξάνονταν οι κάθε φορά απαιτούμενες γνώσεις των υποψηφίων Μαθητών. Έτσι, από το Ενδεικτικό της Ε' ή το απολυτήριο της ΣΤ' Τάξεως Δημοτικού Σχολείου (1949), φθάσαμε στο ενδεικτικό της Δ' τάξης εξατάξιου Γυμνασίου (Α' λυκείου) (1986) και στη συνέχεια καταλήξαμε στο Απολυτήριο του Λυκείου για τη συμμετοχή των υποψηφίων μαθητών στο σύστημα των Πανελληνίων Εξετάσεων (1992), που έχει ενταχθεί από τότε

και η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών. Από δε το έτος 1996 γίνονται δεκτές στη Σχολή με το ίδιο Σύστημα εισιτηρίων εξετάσεων και γυναίκες, που αποτελούν ιδιαίτερο Λόχο του Τάγματος ή των Ταγμάτων των Μαθητών της Σχολής.

Η εκπαίδευση στη Σχολή κυμαινόταν σε όλη τη διάρκεια της Γ' Περιόδου λειτουργίας της από ένα μέχρι δύο έτη (δύο κύκλοι εκπαίδευσης)⁷, τα οποία περιλάμβαναν Μαθήματα Στρατιωτικής Εκπαίδευσης (θεωρία και πρακτική εξάσκηση, εφαρμογές, βολές, ασκήσεις κ.λπ.) και Μαθήματα Γενικής Μόρφωσης, που άρχισαν από πέντε (5) και έχουν φθάσει ήδη τα δεκαπέντε (15).

Διευκρινίζεται εδώ ότι από το 1961 και μετά οι διαγωνιζόμενοι και τελικά εισερχόμενοι Μαθητές διακρίνονταν υποχρεωτικά σε δύο (2) κατηγορίες: των Διοικητικών και των Τεχνικών.

Από την αρχή της δεκαετίας του 1960 είχε καθιερωθεί και διατηρείται μέχρι και σήμερα ο διαχωρισμός των μαθητών της Σχολής, μετά τη φοίτηση στην 1^η Τάξη ή τον Α' Κύκλο Εκπαίδευσης, στους

**Βαθμοφόρος
Μαθητής της ΣΜΥ
1986-2004**
(Σκίτσο υπό κ. Γιάννη
Μυλωνά)

⁶ Εξεταζόμενα Μαθήματα : Ελληνικά (Έκθεση Ιδεών), Μαθηματικά, Ιστορία και Γεωγραφία.

⁷ Για κάποια χρονικά διαστήματα η εκπαίδευση στη Σχολή περιορίστηκε μέχρι και σε 12 συνολικά μήνες.

Διοικητικούς και στους Τεχνικούς, οι οποίοι από τη 2^η Τάξη ή το Β΄ Κύκλο παρακολουθούσαν ιδιαίτερα -κυρίως τεχνικά- μαθήματα, είτε στη Σχολή τους είτε σε Ειδικά Κέντρα Εκπαιδεύσεως (ΕΚΕ) των Όπλων, Σωμάτων και Υπηρεσιών, προς συνέχιση της Ειδικής εκπαίδευσής τους. Από το 1988 όμως και μετά οι Τεχνικοί μαθητές παραμένουν στη Σχολή για ολοκλήρωση της φοίτησής τους.

Εκτός από την εκπαίδευση για την απόκτηση της απαιτούμενης επαγγελματικής και γενικής μόρφωσης, οι μαθητές έπρεπε παράλληλα ν΄ αποκτήσουν και όλα εκείνα τα ηθικά, ψυχικά και σωματικά προσόντα που χαρακτηρίζονται ως τελείως απαραίτητα για τα κατώτερα στελέχη του στρατεύματος. Έτσι, η Στρατιωτική και Ηθική Αγωγή, η Σωματική Αγωγή, ο Αθλητισμός και η ακριβής τήρηση και πιστή εφαρμογή, πα-

ντού και πάντοτε των διατάξεων του εκάστοτε ισχύοντος Οργανισμού της Σχολής και όλων των Κανονισμών και Διαταγών της Στρατιωτικής Υπηρεσίας αποτελούσαν και αποτελούν τα κυριότερα μέσα για τη διάπλαση ικανών κατά πάντα Μονίμων Υπαξιωματικών.

Η όλη λειτουργία της Σχολής κατά τη διάρκεια της Γ΄ Περιόδου καθορίστηκε με κάθε λεπτομέρεια από τους τρεις (3) διαδοχικά εκδοθέντες Οργανισμούς της κατά τα έτη 1952, 1962 και 1985. Στο ίδιο χρονικό διάστημα ο βαθμός των ευδοκίμως αποφοιτούντων Υπαξιωματικών ήταν:

- 1951-1953 : Εθελοντές Δεκανεείς.
- 1954-1968 : Μόνιμοι Δεκανεείς.
- 1969-2003 : Μόνιμοι Λοχίες.

Η στολή εξόδου ή περιπάτου των μαθητών από το 1949 μέχρι το 1985 ήταν

Τρίκαλα: Το σημερινό στρατόπεδο της Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών.
(Φωτ. αρχείο ΣΜΥ)

σε γενικές γραμμές αυτή των Μονίμων Οπλιτών, με την προσθήκη ότι το σιρίτι και ο αριθμός της τάξης στις επομίδες και το επιπλέον περιφερειακό στεφάνι στο πηλίκιο εξόδου ήταν χρώματος ανοικτού μπλε⁸ και από το 1985 μέχρι σήμερα η ιδιαίτερη φαιοπράσινη στολή περιπάτου (υπ. αριθμ.8) των Υπαξιωματικών, στην οποία το προηγούμενο ανοικτό μπλε χρώμα έχει αντικατασταθεί με το κόκκινο.

Στα πενήντα και πλέον χρόνια που λειτουργεί η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών (Γ΄ Περίοδος) έχουν αποφοιτήσει από αυτήν (1951-2003) 15.381 συνολικά Εθελοντές στην αρχή και Μόνιμοι στη συνέχεια Υπαξιωματικοί, από τους οποίους 18 θυσιάστηκαν αγωνιζόμενοι για την Πατρίδα ως Αξιωματικοί, Ανθυπασπιστές και Υπαξιωματικοί (8 πεσόντες, 6 αγνοούμενοι και 4 σε Διατεταγμένη Υπηρεσία στην περίοδο 1954-1975) (Κορέα, Κύπρο, Ελλάδα). Όλοι αυτοί οι απόφοιτοι, από τη πρώτη σειρά εξόδου (1951) μέχρι σήμερα, πρόσφεραν και συνεχίζουν να προσφέρουν πολύτιμο έργο στο Στράτο Ξηράς και ουσιαστική συμβολή στη βελτίωση και πρόοδό του, πάρα πολλοί δε από αυτούς είχαν εξαιρετική σταδιοδρομία στο στράτευμα, εξελιχθέντες μάλιστα σε κατώτερους και ανώτερους αξιωματικούς.

Θα ήταν σοβαρή ίσως παράλειψη αν δεν αναφερόταν εδώ ότι η συνεχής ανοδική πορεία της Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών από πλευράς επιπέδου γνώσεων τόσο των υποψηφίων μαθητών της όσο και των αποφοίτων από αυτή Υπαξιωματικών οδήγησε την Πολιτεία, μετά και την ένταξή της Σχολής στο

Σύστημα των Πανελληνίων Εξετάσεων, στη δικαιολογημένη αναγνώριση του αξιόλογου έργου της με τη διά Νόμου (2913 του 2001) ένταξή της στην Ανωτέρα Βαθμίδα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τέλος, η μακροχρόνια και χωρίς σοβαρά προβλήματα συνεχής λειτουργία και η αποτελεσματικότητα της Σχολής κατά την Γ΄ Περίοδο (1949-2004) οφείλονται, κατά τη γνώμη του γράφοντος, πλέον των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, και στο γεγονός ότι δεν επανελήφθησαν από μέρους της ηγεσίας (πολιτικής και στρατιωτικής) οι εσφαλμένες αποφάσεις και βιαστικές ενέργειες που οδήγησαν, κατά κάποιο τρόπο, στην κατάργηση και διάλυση, σε σύντομο χρονικό διάστημα, των προκατόχων Προπαρασκευαστικών Σχολών Υπαξιωματικών κατά τις δύο προηγούμενες περιόδους (1884-1889 και 1925-1934).

ΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Για τη συμπλήρωση και ολοκλήρωση του παρόντος σύντομου ιστορικού αφιερώματος, κρίθηκε εξ αρχής σκόπιμο να γίνει αναφορά, έστω και με λίγα λόγια, και στα άλλα δύο (2) παραγωγικά σχολεία Αξιωματικών που ιδρύθηκαν την ίδια περίπου εποχή (1882-1888) με το “Προπαρασκευαστικών Υπαξιωματικών Σχολείον”

Στρατιωτικόν Σχολείον Υπαξιωματικών (ΣΣΥ)⁸

Το ιστορικό πλέον «Στρατιωτικόν Σχολείον Υπαξιωματικών», του οποίου η λειτουργία συνέπεσε απλώς -και στις δυο περιόδους 1882-1914 και 1925-1937 που λειτούργησε- με εκείνη του

⁸ Κατά τη Β΄ Περίοδο λειτουργίας του (1925-1937) είχε τον επίσημο τίτλο: “Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών” ή Σχολή Υπαξιωματικών.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. 59.

1882

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1 Ιουλίου.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Νόμοι. 1) Περί μισθολογίας των υπαξιωματικών του πολεμικού ναυτικού.— 2) Περί συντάξεως σχολείων υπαξιωματικών.— 3) Περί προσαυξήσεως του πέντε προδεδωθέντος ετήσιου μισθολογίου των εφόρων.— 4) Περί καταστάσεως εις τον στρατόν με τὴν βαθμὴν τοῦ ἐπιπολοῦντος ἢ τοῦ ἀνθυποσμητοῦ τῶν εἰς τὰ στρατιωτικὰ σχολεῖα (ἵων Κρατῶν Ἰκκαδομένων).— 5) Περί ὅρων ἔλλειψος τῶν ἡμερησίων ἐν τοῖς διαφόροις βαθμοῖς.— 6) Περί πνευματικῶν ἀρχαγῶν τῶν Μωαμεθανικῶν κοινοτήτων.— 7) Περί συνομοσχεύσεως χειρολαμπῶν δακτύλων ἐκ ἀρχαίων νόμων καταργηθέντων ἐκτελεσθέντων πρὸς καταργητῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν τοῦ Κράτους παρατακῶν.— Διατάγματα. 1) Περί ἐπιπέσεως τοῦ νόμου περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῶν νόμων περὶ γραμματοσχημῶν, περὶ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν καὶ ταχυδρομικῶν ἠμετῶν.— 2) Περί προσθήκης εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπαξιωματικῶν.

ΝΟΜΟΣ ΑΑΑ΄.

Περί μισθολογίας των υπαξιωματικών του πολεμικού ναυτικού.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Φερύμενοι ἁπορρώως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπαρτίστῃ καὶ δικτάτορῳ.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Ἡ μηνιαία μισθολογία τῶν υπαξιωματικῶν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ ἐκτὸς τῆς προδεδωχῆς τοῦ γὰρ τοῦ μισθοῦ, ὁρίζεται ὡς ἐπολυθῆσθε.

Τοῦ κλιπαστοῦ εἰς δραχμὰς ἐννεήκοντα.

Τοῦ ὑποκλιπαστοῦ εἰς δραχμὰς ἑξήκοντα πέντε.

Τοῦ διόπου εἰς δραχμὰς πενήκοντα πέντε.

Τοῦ ἐπιπολοῦντος εἰς δραχμὰς ἑξήκοντα.

Τοῦ διανέκτου εἰς δραχμὰς πενήκοντα πέντε.

Ἡδὲτα προηγουμένη ἐκτακτικὰ διατάξεις καταργεῖται.

Ὁ παρὼν νόμος, φερύμενος ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ παρ' ἡμῶν σύμφωνον κυρωθῆσθε, δημοσιουθῆσθε διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπιτελεσθῆσθε ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 22 Ἰουλίου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Γ. ΡΟΥΦΟΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐπέθε

ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους ἀρχαγία.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 21 Ἰουλίου 1882.

Ὁ ἐπί τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργός

Σ. Γ. ΠΑΛΑΜΗΣ.

ΝΟΜΟΣ ΑΑΒ΄.

Περί συντάξεως σχολείων υπαξιωματικών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Φερύμενοι ἁπορρώως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπαρτίστῃ καὶ δικτάτορῳ.

Ἄρθρον 1.

Συντάσσεται σχολεῖον Ὑπαξιωματικῶν, τοῦ ὁποῖο σκοπὸς ἐστὶν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐχόντων τὰς ἀπαιτούμεναις προκτατακτικὰς γνώσεις Ὑπαξιωματικῶν, ἐκ καταστάσεων ἰκανῶν πρὸς προδεδωχῆν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀνθυποσμητοῦ ἐν τῷ πολεμικῷ καὶ ἑπιπολῷ.

Ἄρθρον 2.

Ὅστις Ὑπαξιωματικὸς προδεδωχῆται Ἀνθυποσμητῆς, ἐν ὄψει εἰρήνης ἢ ἐπιστρατείας, ἂν δὲν εὐδοκίμησθε εἰς τὰς ἀποτακτικὰς ἐξετάσεις τοῦ σχολεῖου τῶν Ὑπαξιωματικῶν.

Εἰς περιπτώσεων ὅμοιων, καθ' ἂν εἰρήνην ἀριθμῶν εἰ ἐπισημῶν ἐκτίσσει τῶν πρὸς ταύτας, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ ἐκτίσσει τῶν Ἀρχαγῶν στρατῶ, ὅτι Ὑπαξιωματικὸς ταύτῃ ἐκπαίδευθῆσθε ἐν τῷ σχολεῖῳ τῶν Ὑπαξιωματικῶν, ἐπιδικαθῆσθε ἐξέχως κατὰ συμπλοκῶν μετὰ λυστῶν, ἢ κατ' ἄλλαν στρατιωτικῶν πρᾶξιν, δύναται να προδεδωχῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀνθυποσμητοῦ καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη χειρολαμπῶν ὅμοιων Ἀνθυποσμητοῦ.

Ἄρθρον 3.

Ὁ ὅλιθος ἀριθμὸς τῶν Ὑπαξιωματικῶν μαθητῶν ὁρίζεται εἰς ἑκατὸν κατ' ἀνώτατον ὅρον.

Ἄρθρον 4.

Ὅπως ἐκπαυθῆσθε τις ἐν τῷ σχολεῖῳ τῶν Ὑπαξιωματικῶν ἀπαιτεῖται.

Ὁ ἰδρυτικὸς νόμος τοῦ Στρατιωτικοῦ Σχολεῖου Ὑπαξιωματικῶν

**Βαθμοφόροι μαθητές του ΣΣΥ
1882 - 1914**
(Σκίτσο υπό κ.Γιάννη Μυλωνά)

«Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου», ήταν εφάμιλλο και ισότιμο της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων (ΣΣΕ). Ατυχώς, η μέχρι σήμερα έλλειψη ιστορικά τεκμηριωμένων βοηθημάτων έχει οδηγήσει εδώ και πολλά χρόνια σε μια, κάπως δικαιολογημένη θα λέγαμε, σύγχυση σχετικά με το ρόλο και την αποστολή των δύο εκείνων σχολείων -με παρεμφερείς τίτλους- δηλαδή του Στρατιωτικού Σχολείου Υπαξιωματικών και του Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου.

Συγκροτήθηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα (μετέπειτα Στρατόπεδο του Β' Στρατιωτικού Νοσοκομείου κοντά στη Μονή Πετράκη) τον Ιούνιο του 1882 και

λειτούργησε, όπως αναφέρθηκε, σε δύο (2) χρονικές περιόδους, κατά τις οποίες η φοίτηση των Υπαξιωματικών Μαθητών ήταν και παρέμεινε τριετής. Οι ευδοκίμοις αποφοιτούντες από αυτό προβιβάζονταν σε Ανθυπολοχαγούς και τάσσονταν πάντοτε στο αριστερό των από τη ΣΣΕ εξερχόμενων κατά το ίδιο έτος αξιωματικών.

Τα διαδοχικά στρατόπεδα λειτουργίας του Σχολείου ήταν:

Α' Περίοδος Λειτουργίας (1882-1914)

- 1882-1897: του μετέπειτα Β' Στρατιωτικού Νοσοκομείου Αθηνών (πρώην 401 Γενικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου Αθηνών).
- 1897-1912: της ΣΣΕ (Πεδίον του Άρεως) υπό ενιαία διοίκηση και τα δυο Σχολεία
- 1914: της Στρατιωτικής Ιππευτικής Σχολής (Πεδίον του Άρεως).

Β' Περίοδος Λειτουργίας (1925-1937)

- 1925-1929: του Μηχανικού (περιοχή "Ρουφ" - Αθήνα).
- 1929-1937: της ΣΣΕ και πάλιν υπό ενιαία διοίκηση.

Η ουσιαστική διαφορά ανάμεσα στις δύο περιόδους λειτουργίας του Σχολείου ήταν: τα Όπλα και τα Σώματα, στα οποία προβιβάζονταν σε Ανθυπολοχαγούς οι απόφοιτοί του. Συγκεκριμένα:

- Κατά την Α' Περίοδο (1882-1914), που εξήλθαν 1.171 συνολικά Αξιωματικοί, ήταν ότι οι εξερχόμενοι προβιβάζονταν σε Ανθυπολοχαγούς των Όπλων του Πεζικού και του Ιππικού και του Οικονομικού Σώματος, αργότερα δε και της Χωροφυλακής.

- Κατά τη Β' Περίοδο (1925-1937), που εξήλθαν 442 συνολικά Αξιωματικοί, ήταν ότι οι εξερχόμενοι προβιβάζονταν σε Ανθυπολοχαγούς και των τεσσάρων (4) τότε Όπλων (Πεζικού, Ιππικού, Πυροβολικού

και Μηχανικού) και μερικών Σωμάτων και Υπηρεσιών.

Με την πάροδο του χρόνου και τη σημειωθείσα στο μεταξύ σημαντική εξέλιξη στον Ελληνικό Στρατό, το Στρατιωτικό Σχολείο Υπαξιωματικών καταργήθηκε οριστικά πλέον το 1937. Το μέχρι τότε σοβαρό έργο του είχαν αναλάβει: από το 1934 η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων (εκπαίδευση σπουδαστών Όπλων) και από το 1937 η νεοσύστατη τότε “Σχολή Αξιωματικών Στρατιωτικών Υπηρεσιών-ΣΑΣΥ” (εκπαίδευση σπουδαστών Σωμάτων και Υπηρεσιών), με την οποία τελικά και συγχωνεύτηκε τον ίδιο χρόνο.

**Βαθμοφόρος
μαθητής της ΣΣΥ
1926-1937**

(Σκίτσο υπό κ. Γιάννη
Μυλωνά)

Τέλος, από τους 1.613 συνολικά απόφοιτους Αξιωματικούς του Στρατιωτικού Σχολείου Υπαξιωματικών (ΣΣΥ), οι περισσότεροι έλαβαν μέρος σε όλους τους Αγώνες του Έθνους (1897-1949) με αρκετούς ηρωικά πεσόντες, όπως ο Συνταγματάρχης Πεζικού Ιωάννης Παπακυριαζής, ο Ταγματάρχης Πεζικού Ιωάννης Βελισσαρίου κ.ά., ενώ ένας σημαντικός αριθμός από αυτούς έγιναν Ανώτατοι Αξιωματικοί (στην ηγεσία του Στρατού των πολεμικών περιόδων 1919-1923 και 1940-1949) και της ειρηνικής περιόδου 1923-1940, από δε τους μετά το 1940 Αρχηγούς του Γενικού Επιτελείου (ΓΕΣ) οι οκτώ (8) ήταν εκείνης ακριβώς της προέλευσης (ΣΣΥ).

Προπαρασκευαστική Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών (ΠΣΕΑ)

Συγκροτήθηκε για πρώτη φορά στην ιστορία του Ελληνικού Στρατού το Μάρτιο του 1888 στην Αθήνα (οδός Λεωχάρους), όπου λειτούργησε επί ένα μόνο χρόνο, για να μεταφερθεί το Σεπτέμβριο του 1899 στην πόλη της Κέρκυρας και να εγκατασταθεί μόνιμα στους παλαιούς στρατώνες, στους οποίους μόλις τότε είχε διαλυθεί το “Προπαρασκευαστικόν Υπαξιωματικών Σχολείον”. Εκεί λειτούργησε για εκπαίδευση των υποψήφιων Έφεδρων Αξιωματικών όλων των Όπλων με κάποιες διακοπές μέχρι το 1911, οπότε και καταργήθηκε.

Από τον Ιανουάριο του 1912 μέχρι το 1914 συγκροτήθηκαν και λειτούργησαν οχτώ (8) “Ουλαμοί Εφέδρων Αξιωματικών”:

- Πεζικού, τέσσερις (4) ανά ένας σε κάθε Μεραρχία Πεζικού.
- Ιππικού (Αθήνα-Πεδίον του Άρεως), Πυροβολικού (Αθήνα-Γουδί) και Μηχανικού (Αθήνα-Ρουφ).
- Οικονομικού Σώματος, ο οποίος και αποτελούσε τμήμα του Που^{ου} Ουλαμού της Π^ας Μεραρχίας Πεζικού των Αθηνών.

Από το 1914 μέχρι το 1926, οι παραπάνω Ουλαμοί, ελλατωθέντες, λειτούργησαν ανά ένας σε κάθε Σώμα Στρατού (Α΄ έως Ε΄ Σώματα Στρατού).

Μεταξύ των ετών 1926 και 1934, η εκπαίδευση των υποψήφιων Έφεδρων Αξιωματικών Όπλων ανατέθηκε σε μια (1) και μόνο Σχολή, η οποία λειτούργησε αρχικά στην Αθήνα και κατόπιν στην Χαλκίδα (εκπαίδευση από 12 έως 9 μήνες).

Στα τελευταία πριν από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο χρόνια (1934-1940) συγκροτήθηκαν και πάλι ξεχωριστές για κάθε Όπλο Σχολές Εφέδρων Αξιωματικών στην Αθήνα και σε

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. 118

1888

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Μαΐου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΝΟΜΟΤΕΛΕΣΤΙΚΟΝ

Περὶ συστάσεως προπαρασκευαστικοῦ σχολείου ἐφεδρῶν αξιωματικῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρθροῦ 17 τοῦ ὑπὸ στοιχ. Α΄ΦΑΗ νόμου περὶ καταρτισμοῦ στελέχους αξιωματικῶν τῆς ἐφεδρείας τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν τὰ ἑξῆς :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Γενικαὶ διατάξεις.

*Ἄρθρον 1ον. Συνιστάται προπαρασκευαστικὸν Σχολεῖον ἐφεδρῶν αξιωματικῶν ὅπερ προορίζεται εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ ὑπὸ στοιχ. Α΄ΦΑΗ νόμου ὀριζομένων ὀπλιτῶν τῶν διαφόρων σωμάτων τοῦ στρατοῦ ἵνα καταστάσιν ἱκανοὶ νὰ λάβωσιν τὸν βαθμὸν ἐφεδρῶν ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ σώματος εἰς ᾧ ἀνήκουσιν.

*Ἄρθρον 2ον. Ἄμεσοι προϊσταμένη ἀρχὴ τοῦ προπαρασκευαστικοῦ Σχολείου ἐφεδρῶν αξιωματικῶν εἶναι τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείων. Ἐδρα δὲ αὐτοῦ ὀρίζονται αἱ Ἀθήναι.

*Ἄρθρον 3ον. Διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Σχολείου τούτου ἰσχύουσιν οἱ κανονισμοὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ τε Πεζικοῦ καὶ τῶν ἐρίππων σωμάτων καὶ αἱ διέπουσαι τὸν στρατὸν διοικητικαί, οικονομικαὶ καὶ λογιστικαὶ διατάξεις, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὰ διὰ τοῦ παρόντος ὀριζόμενα.

*Ἄρθρον 4ον. Οἱ ὀκλιταὶ μαθηταὶ ἐκάστης ἀπογραφῆς ἀποτελέσουσιν ἰδίαις ἐκπαιδευτικῆς κλάσεις, ἰδίους λόγους καὶ ἰδίους οὐλαμούς.

*Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦναι μέγας, αἱ κλάσεις ὑποδιαιροῦνται ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ εἰς τμήματα, ἅτινα κατ' ἴδιον σπουδάζουσι καὶ διδάσκονται.

Ο ἰδρυτικὸς νόμος τοῦ Προπαρασκευαστικοῦ Σχολείου Εφεδρῶν Αξιωματικῶν

Μαθητές της ΠΣΕΑ
1915 **1939**
(Σκίτσο υπό κ.Γιάννη Μυλωνά)

διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Οι απόφοιτοι από αυτές, αρχικά (1934-1936) παρέμεναν στο στράτευμα μέχρι την απόλυσή τους ως Δόκιμοι Έφεδροι Αξιωματικοί (ΔΕΑ) και αργότερα (1936-1940) ονομάζονταν Ανθυπασπιστές και κατά την απόλυσή τους Έφεδροι Ανθυπολοχαγοί.

Ένα χρόνο πριν αρχίσει ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος 1940-41, οι Σχολές Εφέδρων Αξιωματικών Ιππικού, Μηχανικού και Αυτοκινήτων συνεπύχθηκαν στις αντίστοιχες Σχολές Εφαρμογής τους, ως Κέντρα Εκπαίδευσης Εφέδρων Αξιωματικών.

Κατά τη διάρκεια του Ελληνοϊταλικού και Ελληνογερμανικού Πολέμου 1940-41,

λόγω μεγάλων αναγκών του εν εκστρατεία Στρατού, ιδρύθηκαν τότε δύο (2) Σχολεία εκπαίδευσης Εφέδρων Αξιωματικών:

- Ο Ουλαμός Εφέδρων Αξιωματικών στην Καβάλα και
- Η Έκτακτος Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού (ΕΣΕΑΠ) στην Αθήνα (κυριακές εγκαταστάσεις της ΣΣΕ). Με την προέλαση των Γερμανικών Στρατευμάτων στην Κεντρική Ελλάδα η Σχολή, με αποστολή άμυνας στην περιοχή Ρίου Πατρών, διαλύθηκε.

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και συγκεκριμένα από τον Ιούλιο του 1945, οι επιλεγόμενοι τότε ως Υποψήφιοι Έφεδροι Αξιωματικοί (ΥΕΑ) εκπαιδεύονταν σε δυο (2) “Κέντρα Εκπαίδευσης ΥΕΑ”, που λειτουργούσαν στην Κέρκυρα και τη Σύρο και τα οποία αργότερα μετονομάστηκαν σε “Σχολές Εφέδρων Αξιωματικών”.

Τέλος τον Ιούλιο του 1953, οι δυο παραπάνω Σχολές συγκεντρώθηκαν σε μία υπό τον τίτλο “Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού (ΣΕΑΠ)” με έδρα το Ηράκλειο της Κρήτης, όπου λειτουργεί μέχρι σήμερα, ενώ για τους Αξιωματικούς (μονίμους και εφέδρους) των λοιπών Όπλων και Σωμάτων ιδρύθηκαν ιδιαίτερες Σχολές για καθένα από αυτά.

Από το 1888 που ιδρύθηκε η “Προπαρασκευαστική Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών” έως σήμερα έχουν εκπαιδευτεί χιλιάδες Έφεδροι Αξιωματικοί του Ελληνικού Στρατού, οι οποίοι πρόσφεραν πολύτιμες πράγματι υπηρεσίες τόσο κατά τις ειρηνικές περιόδους όσο και κατά τους πολέμους του Έθνους (1897-1974), με πολλούς νεκρούς, τραυματίες και αγνοούμενους, ενώ παράλληλα ένας μεγάλος αριθμός από αυτούς μονιμοποιήθηκαν για να σταδιοδρομήσουν στη συνέχεια ως μόνιμοι πλέον Αξιωματικοί.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας το σύντομο ιστορικό οδοιπορικό του κατά διαδοχικά χρονικά διαστήματα και με διαφορετικούς κάθε φορά τίτλους συγγραφοθέντος και λειτουργούντος στρατιωτικού παραγωγικού Σχολείου Υπαξιωματικών (Προπαρασκευαστικού Υπαξιωματικών Σχολείου, Προπαρασκευαστικής Σχολής Υπαξιωματικών και Σχολής Μόνιμων Υπαξιωματικών) από το 1884 μέχρι σήμερα (2004) διατυπώνω με βεβαιότητα την άποψη ότι αυτό ακριβώς το Σχολείο πρόσφερε θετικό έργο, αφού οι απόφοιτοί του συνέβαλαν - κυρίως κατά την τρίτη περίοδο της λειτουργίας του - ουσιαστικά στη διαρκή προσπάθεια του Στρατού για συνεχή αναβάθμιση και βελτίωσή του. Ακόμη, οι απόφοιτοί του έλαβαν μέρος (ως Υπαξιωματικοί, Ανθυπασιπιστές και Αξιωματικοί) σε όλους του Αγώνες του Έθνους από το 1897 μέχρι και το 1974, με αρκετούς πεσόντες επί του πεδίου της μάχης, χωρίς δυστυχώς να γνωρίζουμε τουλάχιστον μέχρι σήμερα - αριθμητικά και ονομαστικά

- εκείνους τους νεκρούς και αγνοούμενους που είχαν αποφοιτήσει κατά τις δύο πρώτες περιόδους της λειτουργίας του.

Επίσης, ένας σημαντικός αριθμός αποφοίτων και των τριών περιόδων λειτουργίας του, προαγόμενοι προοδευτικά στο βαθμό του Ανθυπολοχαγού, εντάχθηκαν στο Σώμα των Αξιωματικών και εξελίχθηκαν μέχρι το βαθμό του Συνταγματάρχη, ενώ αρκετοί εισήλθαν κατά καιρούς και μετά από εξετάσεις στα Στρατιωτικά Σχολεία Ευελπίδων και Υπαξιωματικών για να εξέλθουν ως Μόνιμοι Ανθυπολοχαγοί.

Σήμερα, τέλος, η Σχολή Μόνιμων Υπαξιωματικών, με το αξιόλογο ιστορικό παρελθόν της, την πολύτιμη προσφορά της και την αξιοζήλευτη θέση που επάξια κατέχει στις Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και με ευοίωνες προοπτικές, πρέπει να απενίξει με αισιοδοξία το μέλλον ως η μοναδική παραγωγική Σχολή κατώτερων στελεχών του Ελληνικού Στρατού.

Παρέλαση της Σχολής Μόνιμων Υπαξιωματικών στα Τρίκαλα.
(Φωτ. αρχείο ΣΜΥ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ☞ Αρχείο Εφημερίδων της Κυβερνήσεως (των περιόδων 1882-1890, 1925-1934 και 1949-2003) της Βουλής των Ελλήνων και του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.
- ☞ Αρχείο Εγκυκλίων Διαταγών του Υπουργείου Στρατιωτικών των ίδιων περιόδων της Υπηρεσία Στρατιωτικών Αρχείων (ΥΣΑ/ΓΕΣ).
- ☞ Βερέμη Θάνου (Καθηγήτη Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών), «Οι επεμβάσεις του Στρατού στην Ελληνική Πολιτική», έκδοση Οδυσσέας, Αθήνα 1983.
- ☞ ΓΕΣ/ΔΙΣ, «Ιστορία της Οργανώσεως του Ελληνικού Στρατού 1824-1954», Αθήνα 1957.
- ☞ ΓΕΣ/ΔΙΣ, «Ιστορία του Ελληνικού Στρατού 1821-1997», Αθήνα 1997.
- ☞ Στρατιωτικής Σχολής Υπαξιωματικών, «Ιστορία της ΣΣΥ», Αθήνα 1930.
- ☞ Σχολής Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού, «Ιστορία της ΣΕΑΠ», 1976.
- ☞ Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών, «ΣΜΥ-115 χρόνια συνεχούς λειτουργίας», έκδοση ΣΜΥ 1999.
- ☞ Τοτονίδη Νικολάου Ανθυπολοχαγού ε.α. «Αναμνηστικό Λεύκωμα».
- ☞ Υπουργείου Στρατιωτικών, «Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαίδεια», Τόμοι 1-6 (έτος έκδοσης 1927-1930).
- ☞ Υπουργείου Στρατιωτικών: «Περιοδικό της Μεγάλης Στρατιωτικής και Ναυτικής Εγκυκλοπαίδειας (1927-1930)».
- ☞ Υπουργείου Στρατιωτικών, «Ιστορικό υπόμνημα περί του Οργανισμού του Τακτικού Στρατού της Ελλάδος», Αθήνα 1904.
- ☞ Φωτόπουλου Χρήστου, Αντιστράτηγου ε.α, «Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων» (τρεις τόμοι), έκδοση ΓΕΣ/7^ο ΕΓ 1998.
- ☞ Φωτόπουλου Χρήστου, Αντιστράτηγου ε.α, «1884-2004.Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών 120 χρόνια από την ίδρυσή της» (υπό σύνταξη).